

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 2. Solvuntur opposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

729. Probat. 2. Quando Deus constitutus est indifferens ad volendum; & nolendum pro signo priori ad actuale exercitium suæ voluntatis, non minus est verum dicere, quod eliciet decretum, vel non eliciet, quam sit verum dicere, quod Petrus constitutus ad eliciendum, vel non eliciendum, eliciet decretum, vel non eliciet. Rursus non minus est verum dicere: quod si Deus esset in actu primo per hanc scientiam mediam constitutus ad eliciendum, vel non eliciendum suum decretum, eliceret illud, vel non eliceret, quam sit verum dicere, quod si Petrus esset in actu primo constitutus ad eliciendum actum, vel non eliceret, atqui ex ea libertate Petri consensus liber Petri est objectivè cognoscibilis per scientiam mediā independentem ab actuali actus existentia, & independentem ab existentia cujuscunque alterius actus cum eo connexi: ergo etiam decretum divinum erit objectivè cognoscibile per scientiam mediā independentem ab actuali illius existentia, & independentem ab existentia cujuscunque alterius decreti cum eo connexi. Confirm. iis omnibus rationibus, quibus à n. 659. probavimus scientiam mediam de actibus creatis. Omnes enim illæ rationes, si bene expendantur, eodem modo probant scientiam mediam de actibus liberis divinis.

730. Affero 2. Decreta, quæ Deus de facto habet, cognoscuntur etiam ab ipso sub conditione conducente per scientiam mediam. Prob. 1. Deus non solum habet scientiam simplicis intelligentiæ, sed etiam scientiam visionis de iis decretis, quæ de facto habet: ergo etiam habet scientiā mediam de illis. Antecedens est certum apud omnes. Prob. conf. Ideo Deus habet scientiam simplicis intelligentiæ de iis decretis, quæ de facto habet; quia sunt verè affirmabilia per expressionem correspondentem simplicis intelligentiæ; cum de illis affirmatur, quod non repugnet, si existant, vel quod possint existere: & ideo habet scientiam visionis; quia sunt verè affirmabilia per expressionem correspondentem scientiæ visionis; cum cognoscat eorum actualem existentiam: atqui etiam verè sunt affirmabilia per expressionem correspondentem scientiæ mediæ; cum verum sit dicere, quod sub illa hypothese vel essent, vel non essent, & DEUS ex perfectione perfectissimi intellectivi debeat cognoscere, quodnam ex illis extremis verum sit, & quodnam non, quæ quidem est peculiaris expressio scientiæ mediæ; ergo &c.

731. Probat. 2. In decreto creandi angelos nunc existente comprehenduntur duæ veritates formaliter distinctæ. Prima est, volo creare angelos in hoc mundo. Secunda est: si vellem creare mundum, vellem creare angelos: atqui ista secunda veritas est contingens, ut patet: est etiam per se cognoscibilis ab intellectu divino independentem à decreto exercito sive actualiter existente, cum pro signo priori intelliga-

tur, quod si DEUS vellet creare mundum, vellet creare angelos, quam intelligatur, quod actu vult creare mundum, & vult creare angelos; ergo illa conditionata veritas verè est cognoscibilis ab intellectu divino independentem à secunda, sive pro signo priori ad decretum actualiter exercitum sub hypothese indifferenti, & revera conjungibili cum alterutro libertatis extremo: atqui ista est propriissima expressio scientiæ mediæ; ergo hæc veritas propriissimè cognoscitur à Deo per scientiam mediam.

Fit primò. Deum habere scientiam mediam reflexam. Ratio est, quia illa est scientia mediæ reflexa, quæ ex parte hypothese attingit scientiam mediam directam, præscindendo ab actuali illius existentia, vel non existentia, ut constat à n. 724. atqui Deus habet scientiam mediam de suo actu libero sub hypothese scientiæ mediæ de actu libero creaturæ, præscindendo à verificatione, vel non verificatione talis hypothese, ut constat à n. 728. ergo &c. Fit secundò. Scientiam mediam reflexam, utpote non supponentem scientiam mediam directam, ut actualem, & exercitam, sed solum ut objectivè, & potentem esse, vel non esse, præcedere in signo priori ad scientiam mediam directam conditionatè prævisam, quæ præcedentia, licet non habeatur ex exigentia eventus creati, habetur tamen ex exigentia perfectionis divinæ, & ex infinita intelligibilitate DEI non potentis quidquam ignorare; adeoque necessitati ad cognoscendum, quidquid est cognoscibile, & omni modo, quo cognoscibile est, ut constat à num. 725. Fit tertio. Non obstat scientiæ mediæ divinæ de suis actibus, quos habet, vel haberet, necessitatem, ut existant ab æterno decreta, quæ habet; vel necessitatem, ut decernat actualiter ab æterno decreta, quæ in alia hypothese haberet. Ratio est, quia pro signo priori rationis ad decretum actuale exercitum est cognoscibile divinum decretum conditionatè: etenim non potest esse verum, quod posita hac hypothese ponitur decretum, quin pro priori rationis sit verum, quod, si poneretur hæc hypothese, poneretur hoc decretum: sed talis est propriissima expressio scientiæ mediæ & constat à n. 731.

SECTIO II.

Solvuntur opposita.

Objic. 1. contra primam conclusionem. Ut intellectu cognoscat independentem à decreto actuali existente, quid voluntas aliqua electura esset sub hypothese contingente, debet supercomprehendere talem voluntatem. Atqui intellectus divinus non supercomprehendit voluntatem divinam, sed eam solum comprehendit; ergo &c. Resp. neg. maj. fati enim est ad eam scientiam mediam, quod electio conditionatè existens sit cognoscibilis in se ipsa, & quod

quod intellectus sit ex se summè determinatus ad cognoscendū omne cognoscibile; cum autē hoc conveniat intellectui divino, & non angelico, aut illi intellectui creato, ut habet Augustinus n. 345. & constat num. 476. & 493. Ea de causa soli intellectui divino debetur ratione sui ea expressio scientiæ mediæ.

734 Obj. 2. Si ante omne suum decretum exercitum præcognosceret Deus illud per scientiam mediā læderetur divina libertas; ergo &c. Prob. ant. quia neque ante, neq; post scientiam prædictā v. g. de decreto adducto n. 724. posset elicere Deus oppositum decretum, non quidem ante; cum illa scientia præcedat omne decretum: non post; quia existente tali scientia, & posita conditione, sub qua prævisum est tale decretum fore, si Deus eliceret decretum oppositum, falsificaretur sua scientia; ergo &c. Resp. neg. ant. ad probationem neg. ant. quoad primam partem. Ratio est, quia ante scientiam conditionatam decreti de angelis creandis v. g. præcedit in divina voluntate potestas electiva decreti oppositi; hæc enim potestas est perfectio necessaria Dei: illa verò scientia est contingens. Prædicata autem necessaria priora sunt contingentibus in subsistendi saltē consequentia. Siquidem entitas Dei necessaria existere potest sine his actibus contingentibus, & non econtra. Unde cum ea scientia habeatur in Deo, quia Deus pro libero suo se determinaret, licet sit prior exercitè, est posterior quasi natura respectu sui actus liberi: adeoq; sicut Deus est pro priori ad scientiā potens elicere hoc decretum, vel oppositum, & talis scientia habeatur; quia Deus hoc præ opposito liberè eliceret, ea de causa talis scientia, utpote à libertate Dei impedibilis, & cum evitabilitate conjungibilis libertatem Dei minimè lædit.

735 Quod idem, velint nolint, tenentur adversarii dicere de actibus Christi liberis, de quibus habebat scientiam, antequam eos actu exerceat; si ergo in Christo illa scientia erat purè speculativa, & nullatenus impeditiva libertatis, eò quòd, ut adversarii dicunt, non ideo eliciebat Christus eos actus, quia habebat eam scientiam; sed ex eo habebat illam scientiam, quia eliciturus erat sub ea hypothese tales actus, cum eodem omnino modo se habeat scientia illa divina de suis actibus, quomodo potest vel in minimo divinam lædere libertatem? Deus enim, cum pro priori ad scientiam illam liber sit ad eliciendum hoc decretum, vel oppositum, licet non sit liber ad eliciendum utrumque simul, ita est liber ad habendam hanc scientiam præ altera, licet liber non sit ad habendam utramque simul. Unde licet habeat libertatem ad impediendam utramlibet contradictionis partem, non habet libertatem ad illam falsificandam, cum solum possit habere scientiam determinatam ab actu, quem revera eliciet. Quare hæc scientia non requiritur ex parte Dei, ut proximè potentis velle, sed ut necessario debentis cognoscere, quidquid cognosci-

bile est. Quod cum non respiciat signum prius libertatis, sed signum consequens eventum liberum, libertatem non lædit, sed potius infert.

736 Objic. 3. Si Deus haberet scientiam mediā de suis actibus liberis sub hypothese scientiæ directæ, vel ea esset in signo priori ad scientiam directam, vel non: sed utrumque repugnat; ergo &c. Probat. min. si esset in signo priori, non esset promptissimè cognoscitivus, cum non cognosceret consensum conditionatum creaturæ, qui pro eo signo cognoscibilis est: si autem esset in signo posteriori, jam non diceret, si haberem scientiam mediā de consensu Petri, sed potius diceret; quia habeo scientiam mediā de consensu Petri; ergo &c. Resp. conc. maj. & neg. min. ad probationem neg. ant. quoad primam partem; nam scientia mediā de actibus liberis DEI licet non sit in signo priori ex exigentia effectus creati; est autem in signo priori ex exigentiā perfectionis divinæ: adeoq; pro eo signo priori non est cognoscibilis eventus creatus, neque Deus habet ignorantiam de illo, ut constat ex n. 725. Sicut enim in signo simplicis intelligentiæ comprehenditur signum creatoris prius, & signum creaturæ posterius: ita in signo contingentium comprehenditur signum scientiæ de actibus creatoris prius, & signum scientiæ de actibus creaturæ posterius, cum ea tamen diversitate, quam sæpè diximus, quòd signum prius simplicis intelligentiæ non excludit connexionem metaphysicam cum signo posteriori; secus autem in hoc signo contingentium; cum hæc scientia de actibus liberis Dei, nimirum si videro per scientiam mediā, quòd Petrus consentiret sub hoc auxilio, dabo illi hoc auxilium: hæc enim scientia nullam habet connexionem cum scientia mediā de consensu Petri sub tali auxilio.

737 Objic. 4. Contra secundam conclusionem: si daretur in Deo scientia mediā suorum decretorum, quæ de facto habet, sine scientia mediā reflexa, ratione illorum possent dari in DEO istæ duæ scientiæ. Prima, si videro, quòd Petrus consensurus foret sub auxilio A, dabo illi auxilium A. Secunda, Videro quòd Petrus consentiret, si darem illi auxilium A. Sed istæ simul duæ scientiæ dari non possunt in DEO; ergo &c. Probat. min. si daretur simul in Deo, Petrus ante omne decretum Dei absolute existens discerneret à reprobo, & esset absolute prædestinatus: sed hoc est absurdum; ergo &c. Probat. maj. ex scientia conditionali simul cum purificatione conditionis inferitur conditionatum: sed prima illa scientia est conditionalis: Secunda verò est purificatio conditionis: ergo utraque habita ante omne decretum inferitur discretio Petri à reprobo, & absoluta ejus prædestinatio. Resp. Conc. maj. & neg. min. ad probationem neg. maj. ad probationem dist. maj. inferitur conditionatum absque eo, quòd inferitur ex purificatione condi-

tionis neg. simul cum eo, quod inferitur ex purificatione conditionis conc. maj. & dist. min. secunda scientia est purificatio conditionis; quæ ex suppositione alterius secum affert decretum Dei actuale conc. quæ non affert neg. min. & conseq.

738. Explico solutionem. Licet quælibet ex illis duabus scientiis divisivè considerata habeatur independenter ab omni decreto absolute existente; attamen si collectivè sumantur, non existunt ante & independenter, sed simul cum decreto prædestinativo Petri ut absolute existente. Ratio est, quia illa, quæ connectuntur reciproce, sunt simul simultate dependentiæ: cum autem duplex illa scientia sumpta collectivè, & decretum prædestinativum Petri positum sub conditione in prima scientia connectantur reciproce quoad existentiam absolutam, exinde collectio illius duplicis scientiæ, & decretum prædestinativum Petri sunt simul simultate dependentiæ. Unde nunquam potest prævideri Petrus prædestinatus, & discretus à reprobo independenter à divino decreto actuali, & exercito.

739. Objic. 5. Instando simul solutionem: ex nostra solutione sequitur prævideri absolute futurum ante omne decretum divinæ voluntatis, quidquid in hoc mundo pendet à sola voluntate Dei: sed hoc planè est absurdum; ergo &c. Prob. min. ante omne decretum divinæ voluntatis habet Deus scientiam mediam reflexam, qua videt, quòd si haberet scientiam mediam directam faceret ea omnia, quæ in hoc mundo fiunt: Tum etiam habet scientiam mediam directam de his omnibus, quæ in hoc mundo pendent à sola voluntate Dei: atqui in collectione utriusque scientiæ videntur à Deo omnia illa absolute futura; ergo &c. Prob. min. illa collectio continet simul propositionem conditionalem, & purificationem conditionis: sed purificata conditione conditionalis transit in absolutam; ergo &c. Resp. neg. maj. ad probationem conc. maj. & dist. min. videtur in collectione eo modo, quo requirit purificatio conditionis conc. eo modo quo non requirit neg. min. & conseq. Ratio est, quia illæ duæ scientiæ collectivè sumptæ connectuntur convertibiliter cum absolute decreto creandi ea omnia objecta, cum una ex illis scientiis, nimirum conditionalis, afferat pro conditione alteram, & pro conditionato decretum ipsum creandi; adeoque purificatio conditionis secum affert decretum, cum secum afferat conditionatum: exinde conditionatum cum conditionate purificata existere non potest in Deo, quin simul existant duæ illæ scientiæ, & cum illis pro suo signo decretum Dei actuale, & exercitum, ut diximus numero superiori.

740. Objic. 6. Impugnando simul solutionem. Inintelligibile est, quòd duæ illæ scientiæ, si divisivè considerentur, non connectantur cum aliquo decreto, & cum eo connectantur, si ponantur collectivè; ergo absque actuali decreto,

secundum quod exigit purificatio conditionis, manent omnia, quæ sunt in mundo absolute futura, si detur in Deo scientia media reflexa. Resp. neg. ant. est enim facile intelligibile; nam si divisivè sumantur, nullam constituent veritatem complexi cum alterius veritate, bene verò, si collectivè sumantur; cum autem, cum una sit alterius verificativa, non habeatur absque veritate complexi, exinde non haberetur absque veritate complexi, quòd altera ex illis afferat actuale decretum; bene verò, quòd utraque simul. Quin autem mirum est, quòd vocetur inintelligibile, quòd vulgarissimum est apud Logicos, Physicos, & Theologos.

Etenim in Logicis plures veritates inferuntur ex duabus præmissis collectivè sumptis, quin possint inferri ex alterutra divisivè sumpta. Tum etiam in Physicis in octo gradibus caloris homogenei, qui naturaliter existere nequeunt collectivè sine forma ignis, & existere possunt divisivè, apparet nostra doctrina facile intelligibilis. Tum etiam apud Theologos, & apud ipsos adversarios facile intelligitur, quòd scientia media, & decretum indifferens collativum auxilij collectivè sumpta sunt sufficiens determinativum ad cognoscendum eventum, quam ob causam Deus habet sufficiens determinativum, & non dicitur, ut constat ex n. 257. quin ulla sola pars illius complexi sit sufficiens determinativum; etenim cum nulla pars sit titulus totius complexi, bene verò utraque simul, exinde inferitur facile, quomodo utraque simul determinet aliquid, vel secum afferat decretum, quod non determinat, neque secum affert alterutra pars seorsim sumpta.

Objic. 7. Deus hic & nunc est proximè liber ad habendam scientiam conditionatam de oppositis decretis habendis, si non haberet decreta præsentia, quæ habet; ergo quòd habeat potius scientiam conditionatam de decreto A, quam de opposito decreto B, oritur ex electione unius scientiæ præ alia, ac proinde ea scientia supponit decretum electivum, & sic non est scientia media. Conseq. tenet, & antec. prob. Deus est proximè liber ad opposita decreta, quæ possunt esse objectum divinæ scientiæ: sed libertas ad objectum scientiæ divinæ, est libertas ad ipsam scientiam supposita necessitate intellectus divini ad cognoscendum omne cognoscibile; ergo &c. Resp. Dist. ant. est proximè liber libertate immediata respectu scientiæ neg. libertate mediata conc. ant. & neg. conseq. Ad probationem conc. maj. & dist. min. est libertas immediata neg. mediata conc. ant. & neg. conseq. Ratio est, quia immediate solum est libertas ad decretum, quo objective præsupposito, manet in Deo necessitas ad illud cognoscendum, atque adeo ea cognitio non est Deo immediate, sed mediare libera. Unde sicut scientia media de actu libero creatæ voluntatis est creatæ voluntati libera mediante objecto, ita etiam scientia media de actu libero divina voluntatis est Deo libera medi-

mediate objecto, ut diximus n. 727. differunt autem inter alia ista duæ scientiæ, quod scientia de actu libero Dei respicit objectum, quod vel nunquam existet, vel existet per statum ab æterno, & in æternum: secus objectum de scientia actus liberi creaturæ; ut ex eodem numero constat.

743. **Objic. 8.** Si daretur in Deo scientia media reflexa, corrueret omnino humana libertas; ergo &c. Probat ant. Complexum ex auxilio indifferenti, & scientia media reflexa, qua cognoscat Deus se daturum auxilium indifferens, si prævideatur efficax, non autem daturum, si prævideatur inefficax, est connexum essentialiter cum consensu, & inevitabile à voluntate; ergo tolleretur libertatem. Antecedens quoad primam partem de connexionem est certum. Quia in illo complexo includitur hæc scientia media cognoscens auxilium non exciturum pro casu dissensus, sive pro casu inefficaci: atque adeo illa scientia, ne falsa sit, exigit consensum ex tali auxilio, si conferatur. Quoad secundam partem de inevitabilitate probatur. Illud complexum includit solum auxilium, & scientiam mediam reflexam: sed voluntas nequit evitare auxilium, neque scientiam mediam reflexam; ergo neque illud complexum. Probat. min. In primis nequit evitare auxilium, cum non possit evitare actum primum proximum constitutum per auxilium: deinde nequit evitare illam scientiam mediam reflexam, cum ea maneret, sive voluntas consentiret, sive non consentiret; ergo &c.

Resp. neg. ant. ad probationem conc. ant. 744. quoad primam partem, & neg. quoad secundam. Ad probationem dist. maj. includit solum auxilium nudè sumptum neg. ut affectum scientia media directa conc. maj. & dist. eodem modo minori neg. consequent. ad probationem dist. ant. nequit evitare auxilium nudè sumptum conc. ut affectum scientia media de consensu sub illo neg. ant. & consequentiam. Ratio est, quia in illo complexo ex scientia media reflexa, & directa includitur verificatio conditionis; cum autem conditio hujus scientiæ mediæ reflexæ, qua cognoscit Deus se daturum auxilium indifferens, si prævideatur efficax, non solum asserat auxilium nudè sumptum, sed auxilium sub conditione scientiæ mediæ directæ de consensu sub illo, eo ipso, quod ea scientia media directa sit evitabilis à voluntate per dissensum, exinde est evitabile à voluntate per dissensum non quidem auxilium nudè sumptum, sed ut affectum scientia media de consensu sub illo; etenim hæc veritas complexa, auxilium affectum scientia media de consensu sub illo, non solum deficit deficiente auxilio, sed etiam deficit deficiente consensu sub illo, ut enim deficiat torum, satis est, quod deficiat quæcunque pars illius constitutiva; cum autem voluntas possit evitare hanc secundam partem, potest etiam manifestè evitare eam veritatem complexam; atque adeo minimè manet inevitabilis à voluntate. Vide à numero

890.

o * o * o

DISPUTATIO XIII.

DE ESSENTIA ET OBJECTO VOLUNTATIS DIVINÆ.

745. **Definitur** voluntas à Philosopho *lib. 1. Rethorico* c. 10. *Appetitus boni cum ratione.* Id est: Appetitus rationalis, sive strictè, sive larè sumptus, sive fuga, sive prosecutione potens tendere in objectum, quod ratio, sive intellectus illi proponit. Ex quo voluntas sufficienter distinguitur ab appetitu sensitivo, qui non tendit in objectum, ut per rationem propositum, sed ut propositum per sensus. Inferri in Deo volitivum ex intellectivo per metaphysicam demonstrationem judicant Thomistæ: ex probatione hic assumpta à D. Thoma. Vasquez verò, Arriaga, Herrera, alique judicant non ita inferri posse: neque eam rationem assumptam esse à D. Thoma ut demonstrationem, sed ut meram congruentiam. Questio est purè physica: in tractatu enim de anima quaeritur, an possit divinitus dari intellectivum non volitivum. Qui affirmant cum Arriaga *disp. 11. de Anima*, dicunt in præfenti rationem D. Thomæ non esse demonstrativam. Cæterum ratio D. Thomæ facile reduci potest ad demonstrationem,

probando volitivum non ex intellectivo utcumque, sed ex intellectivo perfectissimo, qui ex ratione summæ perfectionis debet cognoscere se habere omnem perfectionem sine imperfectione: cum autem talis sit voluntas divina ex communi doctrina data n. 202. & 211. Exinde clarè fit Deum esse volitivum.

SECTIO I.

De existentia, & objecto materiali voluntatis divinæ.

Assero 1. Fide, & ratione constat, dari in Deo voluntatem, & volitionem. Prob. 1. ex Paulo ad Ephel. 1. *Prædestinavit nos secundum propositum voluntatis sue: qui operatur omnia secundum consilium voluntatis sue.* Ubi nomine consilii, & propositi exprimitur volitio; nomine verò voluntatis, virtus capacitas, seu facultas volendi; ergo &c. Conf. 1. ex *Genes. 27. Voluntas Dei fuit, ut citò occurreret mihi, quod volebam.* Et 45. *Dei voluntate huc missus sum.* Pariter in sacra scriptura expri-